

Trump rivstartar sin nya presidentperiod

Trump har nu på flyttat in i Vita huset för andra gången och rivstartade med att anta en mängd dekret, exempelvis:

- * Benåda 1600 personer som dömts till fängelse för stormningen av Kapitleum
- * Utlysa nationellt nödläge vid gränsen till Mexiko + flera andra åtgärder för att stänga gränsen (bl a beordra soldater till gränsen) och förbereda deportation av ett stort antal invandare.
- * Dra in rätten till medborgarskap vid födseln, vilket är fastslagit i grundlagen, så det lär han få problem med att genomföra.
- * Häva restriktionerna för borring av olja till havs och avlägsna Bidens klimatåtgärder
- * Lämna Parisavtalet (dvs klimatavtalet) och Världshälsoorganisationen, WHO

Han har dessutom fortsatt att hota med straffullar, och står fast vid att USA ska annektera Grönland, lägga beslag på Panama-kanalen m m.

Allt detta finns utförligt redovisat i massmedia. De artiklar som återges nedan tar itu med den nya Trump-regimen från andra vinklingar, bl a knytningarna till den s k Big Tech-sektorn och till högerextremistiska rörelser, inte minst i Europa, vilket är oroväckande.

Martin F

Innehåll

Big Tech och stödet till Trump: "It's the economy, stupid!"	2
Donald Trump återvänder som en mycket skickligare politisk aktör	5
Parad av europeisk extremhöger på Donald Trumps installation.....	8
Giorgia Meloni, Trumps bästa vän i Europa?	11

Big Tech och stödet till Trump: "It's the economy, stupid!"

Av Romaric Godin, *Mediapart*, 19 januari 2025

Att hela Big Tech-sektorn* omvänt sig till Trump beror på den ekonomiska modell den står för. Och dess rovlystna logik gör att den långt ut på högerkanten funnit en användbar politisk utväg.

Bortsett från sårfalet Elon Musk verkar hela Big Tech-sektorn på väg att sluta upp bakom Donald Trump, hans libertarianska och auktoritära vision och hans politiska och ekonomiska projekt. Det mest slående exemplet är det stöd han nyligen fick av Mark Zuckerberg, tidigare närstående det demokratiska partiet och som en gång stängde ute presidenten från Facebook och Instagram.

Den omvändelsen finns det säkert flera förklaringar till, där heller inte opportunistik går att utesluta. Men vid en närmare anblick inser man också att hela tech-sektorns ekonomi, dvs det sätt sektorn blir lukrativ, gör den uppslutningen till något helt naturligt.

Hur fungerar denna sektor? Varje produkt har förmodligen sin specifika karaktär men de stora linjerna är inte svåra att hitta. För det första fungerar teknologiföretaget tack vare att man förfogar över data över användarna. De överförs gratis och ger näring åt algoritmer som i gengäld tecknar profilen av ett idealiserat "liv", ur företagets synvinkel. Detta idealiserade liv används för att styra användarnas behov via rekommendationer, reklam och, med artificiell intelligens, "sanningar" i startgrupparna. Syftet med detta parallella "liv" skapat av teknologin är att göra användaren räntabel och beroende genom att föreskriva honom ett beteende valt av det teknologiska kapitalet.

De högteknologiska jättarna ("Big Tech") har därmed en rovlysten syn på sina användare. En syn som för övrigt också av naturliga skäl är expansionistisk. För att få algoritmerna att fungera på bästa sätt och bli allra mest räntabla behöver man kontrollera huvuddelen av befolkningen. För detta förfogar Big Tech inte bara över teknologi, de har också omfattande finansiella tillgångar. I årtal har de haft stöd av centralbankerna, deras börsvärde är enormt och deras aktier går att använda till att ta kontroll över alla "innovativa" företag inom sektorn.

Det ger dem möjlighet att göra sig av med potentiella konkurrenter och utöka sin bas av data. Samtidigt ger det dem också möjlighet att till sig knyta upp de minsta företagen inom sektorn och vars enda mål blir att låta sig slukas av de största och som dessutom står solidariska med rovdjurens intressen.

På detta stadium har Big Techs ekonomiska politik inte nått sin kulmen, men redan framgår ett centralt inslag: det är en rentier-sektor som går ut på att frigöra sig från konkurrens och konjunktursvängningar. I centrum för detta vinsttänkande står att leva på användare och teknologi.

Tävlan om hegemoni socialt och ekonomiskt

För att skapa profit tillämpar Big Tech fiskal optimering i stor skala. Man behöver också billiga och rikliga tillgångar. Den digitala ekonomin är ingalunda "immateriell", som det ofta påstås: tvärtom är den oerhört beroende av rikligt tillgång på och billig energi samt synnerligen konkreta råvaror. Data lagras i ytterst energislukande servrar och terminalerna kräver en intensiv förbrukning av mer eller mindre sällsynta metaller.

* Techbolag är ett samlingsnamn för bolag som erbjuder högteknologiska produkter eller tjänster. Med Big Tech syftar man vanligen på de fem stora amerikanska bolagen Alphabet, Amazon, Apple, Meta och Microsoft.

Den konsumtionen befinner sig med nödvändighet i snabb tillväxt, av två skäl. Först och främst för att användarnas beroende underhålls genom att nya behov skapas genom ”nyheter” med stor aptit på energi och råvaror. Det märks i Artificiell Intelligens (AI), som både kräver nytt material och en hittills okänd energitillgång, men det gäller också andra ”innovationer” i systemet, som nya telefoner eller kryptovalutor. Enligt internationella Energikommissionen kommer datacenter, AI och kryptovalutor att 2026 nå en konsumtion av 1 000 terawattimmar (TWh), dvs samma mängd som ett land som Japan svarar för idag.

Till detta kommer teknologins krav på hegemoni. Det är en central del av dess ekonomiska modell: man måste komma åt fler och fler individer på fler och fler områden av deras dagliga tillvaro. Med andra ord, även om enskilda innovationer inom tech-sektorn skulle bli mindre energi- och resurskrävande (vilket sällan är fallet) kommer behovet att nå största antalet individer att mångfaldiga behovet att konsumera dessas resurser. Dvs just den fälla allt tal om ”grön tillväxt” sitter fast i. Men det gäller i synnerhet denna sektor.

För att åstadkomma profit har tech-sektorn slutligen behov av underkastad arbetskraft. På två nivåer. Internt till att börja med: för att hålla nere arbetskostnaderna är Big Tech specialister på att trycka ner sina anställdas. Bilden av ett ”cool” företag som ägnar sig åt babyfotboll är sedan länge svunnen. Som den brittiska författaren Grace Bakeley skriver har Elon Musk alltid kämpat mot att det bildas fackföreningar på Tesla. Senare har han försvarat tanken på att avskeda dem som hotar att strejka samtidigt som han många gånger pekats ut för att inte respektera arbetsrätten på SpaceX. Kampen mot fackföreningar är också en hjärtefråga för såväl Facebook som Amazon.

Rent allmänt är kritik av deras agerande inget som står högt i kurs hos tech-företagen. Som vi sett är deras mål att skapa ett idealiskt liv (i deras ögon) för användarna som dessa i sin tur måste anpassa sig till. För att tala med Guy Debord^{*} innebär Big Tech att det icke levande ersätter det levande, dvs arbete med kapital. Algoritmernas världsåskådning måste gå före allt som upplevs direkt. Därmed blir allt agerande eller allt kritiskt tänkande om denna dominans ett hot mot sektorns ekonomiska modell.

Kravet på teknologisk vinst

De stora tech-företagens profit hämtas därmed från vad de kan tillskansas sig i form av materiella resurser och mänskligt liv. Som den undersökande journalisten Julia Angwin skriver i *New York Times* apropå Mark Zuckerberg, ”han vinner inte genom innovationer utan genom att ägna sig åt politik”. Så länge de företagen hade det bra genom statligt stöd kunde de försvara den rådande ordningen. Då kunde de hylla det demokratiskt liberala samhälle som gav dem möjlighet att blomstra.

Men den ställning Big Tech nu skaffat sig har placerat dem på samma nivå som stater, som de därigenom blivit konkurrenter till. Staterna har reagerat på två sätt. Vissa, som Frankrike, har rullat ut röda mattan under omtalade tillställningar som ”Choose France” i Versailles där Emmanuel Macron, som förresten till deras glädje har sänkt kapitalskatten, försökt vinna deras favör. Det gällde att försöka dra nytta av deras makt för att förbättra det egna landets tillväxt.

Andra, som Brasilien häromsistens i sin envig med X, har försökt reglera och föra in Big Tech under statlig kontroll. Och ytterligare några, som Kina, har startat egna företag att konkurrera med USA-teknologin, med viss framgång.

* Guy Debord (1931-1994), grundare av Situationistiska Internationalen och ansedd som ett viktigt namn bakom Majrevolten 1968 i Frankrike. Omtalad för sitt eleganta, kryptiska och offensiva språk. Mest känd för sin kritik av kapitalismen i *Skådespelssamhället* från 1967.

Denna konflikt med stater har tagit sig en rad olika former, såväl beträffande reglering av data, som i miljöregler eller åtgärder mot skatteflykt. Sådana åtgärder satte förvisso inte tech-gruppernas existens på spel men de ifrågasatte deras ekonomiska modell och deras hegemoni.

Tech-sektorns svar blev att försöka frigöras sig från reglerna, framför allt inom finanssektorn och, för att undkomma bestämmelser om öppenhet, har de blivit alltmer ovilliga att låta sig börsnoteras.

Från slutet av 2010-talet och sedan pandemin har läget skärpts. Big Tech är rovlystna företag och deras modell vilar på att ta över tidigare skapade värden. Dvs när tillväxten minskar tydligt, som fallet varit sedan 2008, får deras modell problem eftersom det blir allt svårare att tillskansa sig mer värden. Därför har de försökt skapa nya ”produkter” som de omtalade *Metaverse* och nu artificiell intelligens. Men utvecklingen av dem är kostnadskrävande och med osäker framtid vad gäller räntabiliteten.

Meta är antagligen bästa exemplet på denna utveckling. Dess tillväxtmöjligheter är små, innovationerna en besvikelse och *TikTok* ett hot mot deras dominans. Denna grupp, framhåller Julia Angwin, är ett exempel på en grupp ”utan några nya idéer”. Det är för övrigt ganska logiskt med tanke på den nutida teknologiska kapitalismens fokusering på erövring.

Om de grupperna därmed kan betecknas som ”techno-feodala” i den bemärkelsen att de är fokuserade på erövring och räntabilitet är de samtidigt också inlemmade inom kapitalismens mer globala ramar: de är beroende av framställning av värden och tillväxt och är inte skyddade mot uppkomsten av konkurrenter i stånd att skaffa sig samma ställning.

För att kringgå sådana hinder och stärka sin hegemoni följer logiskt att Big Tech inriktar sig på att ifrågasätta all statlig reglering och alla inskränkningar i exploatering av naturen. De är dessutom tvungna att backa upp eskaleringen med Kina, deras enda konkurrent och att begränsa allt som påminner om missnöjesyttringar bland befolkningen.

Därigenom får dessa grupper gemensamma intressen med den extremhöger som Donald Trump representerar. För att befästa sin hegemoni går det inte att önska sig något högre än stöd av världens starkaste stat. Något som Elon Musk begripit före de andra. Men vi får inte glömma att Microsoft, Meta, OpenAI, Google eller Uber också var stora finansiärer av den nye republikanske presidentens valkampanj.

Trumps program för 2025 återspeglar i mycket stora delar denna sektors intressen. Hans imperialism blir därmed klart rovlysten och siktar, om det skulle krävas, på att annektera Kanada och Grönland för att kontrollera de mineral- och energitillgångar som krävs för utveckling av AI. Samtidigt vill denna imperialism att USA:s ”allierade” ska lyda Big Techs intressen genom utpressning vad gäller teknologisk reglering. Antingen upphör sådana regleringar eller också kommer USA att sätta fingret på avtryckaren med tullar eller militärt lämna de staterna åt sitt öde.

Samma logik gäller också Kina. Trump-administrationen hotar med 60 procents tullar mot kinesiska varor och driva igenom ett globalt handelsavtal som, enligt de senaste uppgifterna, skulle ge högsta prioritet åt skydd för den egna teknologin, samtidigt som man skulle stoppa användning av kinesiska underleverantörer eller tillgång till den kinesiska marknaden, som ju båda är mycket betydelsefulla för Big Tech.

Inrikespolitiskt kommer denna stat, som spänner musklerna utrikespolitiskt, att reduceras kraftigt. Miljömässiga och finansiella regler måste bort. Staten ska också reduceras, men inte till vilket pris som helst. Det gäller att på samma gång plundra staten till gagn för den privata sektorn i syfte att förse den senare med nya marknader, men också att placera skötseln av administrationen under tech-jättarnas välde. Enligt *New York Times* kommer det departement

som Elon Musk ska leda i syfte att ”förbättra effektiviteten i den offentliga sektorn” att delegera chefer från Silicon Valley till olika regeringsorgan för att bestämma de senares inriktning.

Det som nu sker handlar långt ifrån, som det kan framstå utifrån, om att sätta tech-sektorn under övervakning utan snarare om att sätta staten under övervakning av just den sektorn, som sedan kommer att utnyttja den utifrån sina egna intressen.

Sammankopplingen mellan tech-sektorn och extremhögern har möjliggjort detta. Bakom detta närmande ligger Big Techs behov av att kontrollera tänkandet. Under lång tid kunde en del se dessa som avantgardet inom ”woke kapitalismen”. Men det var ren opportunistik och syftade bara till att sprida användarna bland olika minoriteter. I själva verket handlade det om att bekämpa alla slag av frigörelse och koppla individuella behov till algoritmernas och kapitalets behov.

Allt eftersom trycket ökade mot denna sektor övergick den till att göra ”wokismen” till sin fiende, som ju genom att ifrågasätta den logik och dominans som utgick från algoritmerna blev en motståndare till ”yttrandefriheten”. Läget gjorde det möjligt att likställa ”yttrandefrihet” med algoritmer som just påstods vara uttryck för det offentliga rummet. Därigenom kunde Big Tech knyta samman tech-kapitalets behov med individuell frihet.

Givetvis ledde den utvecklingen till ett närmande med extremhögern, som ju för övrigt erbjöd en viktig politisk lösning på deras behov. Som Grace Bakeley påpekar, ”politiker som säger ’Krossa fackföreningarna’ vinner inga val. Det gör däremot de som säger: ’Ut med invandrarna’.” Och då det ekonomiska läget med låg tillväxt skärper frågor som rör fördelningen bland de arbetande är det bara normalt för Big Tech att stötta en strömning som är främlingsfientlig, ”anti-woke” och antisocialistisk.

Alliansen mellan tech-kapitalet och extremhögern är därmed det naturliga svaret på en djupare utveckling inom dagens kapitalism. Den svarar mot intressen som är främmande för samhället och de individer det består av men med syftet att till varje pris upprätthålla ett system av rovlystnad.

Donald Trump återvänder som en mycket skickligare politisk aktör

Av Julien Gester, *Libération*, 21 januari 2025

Detta är en intervju med Gary Gerstle, som är historiker och professor emeritus vid Cambridge och författare till flera uppmärksammade verk om USA:s utveckling. Bl a *American Crucible* (2001) och *The Rise and Fall of the Neoliberal Order* (2022). Han håller just på att avsluta en bok om ”den auktoritära faran och hoppet om demokrati”.

* * *

Donald Trump tillbaka i Vita huset. Är det tecken på en ny politisk ordning? Och hur vill du definiera denna nya era?

Det råder ingen tvekan om att vi sedan 2015 befinner oss i en epok som Trump dominerar och bestämmer över: om han kan fullborda sin nya mandatperiod – han är ju inte längre helt ung – kommer vi att ha upplevt en period på tolv-tretton år med honom som den centrale aktören i det politiska spelet i USA. Bara Franklin Delano Roosevelt, mellan 1933 och 1945, har som person spelat samma roll i amerikanskt politiskt liv.

Frågan om en ny politisk ordning är komplex. Vi har definitivt lämnat den nyliberala ordning som rådde under 1990-talet och början av 2000-talet. Det tydligaste tecknet på det är Trumps

stora engagemang för tullar och hans motstånd mot en globaliserad värld baserad på fri rörlighet för individer, varor och information. Om han lyckas med det han föresatt sig kommer vi att hamna i en värld dominerad av tre eller fyra stormakter som gör upp mellan sig, där multilaterala organisationer som Nato, som präglade epoken New Deal och den nyliberala eran, är vingklippta. Internationellt kommer det mer att likna vad som rådde på 1800-talet, före frihandelsepoken, då några få stormakter dominerade världens affärer, gjorde upp med varandra och ibland också hamnade i krig. Det kan världen klara av, det var ju så den fungerade under lång tid, men det är en radikal brytning med den västliga ordning som rått de senaste trettio, eller rent av sjuttio, åren.

En annan viktig aspekt av denna nya politiska ordning är att den riskerar att bli auktoritär. Kommer USA:s liberala demokratiska institutioner, som redan varit illa medfarna i tio år, att klara av en ny serie attacker av Trump och hans allierade? Den här gången är han inte längre någon politisk novis som ramlar in från New York, han vet hur slipstenen ska dras i Washington och kommer inte längre att vara omgiven av personer från *the establishment* inriktade på att spjärna emot hans värsta tendenser. Nu är han tillbaka som en mycket mer erfaren politisk aktör och därmed de fyra närmaste åren i stånd att på allvar urholka USA:s demokratiska karaktär. Ett alternativ är att USA då kommer att utvecklas till vad jag skulle kalla "ett soft auktoritärt system", som skulle övertrumfa demokratin i vår mening.

Hur skulle du karakterisera den ekonomiskt-politiska modell vi har att vänta?

Där är det ännu inte klart vad Trumps era kommer att innebära, bortsett från att globaliseringen blir ifrågasatt. Det finns en djup klyfta i den frågan inom Trumps koalition. Å ena sidan Elon Musk och tech-giganterna som ivrigt och vördnadsfullt cirkulerar kring Trump. De tänker sig en värld där vissa inslag i nyliberalismen förankras på nationell nivå, utan några inskränkningar, bl a för AI, sociala medier och dagens största företag i USA. Hur denna inre avreglering ska vara kompatibel med att världshandeln regleras genom tullar är långt ifrån uppenbart.

Men det finns ytterligare en del av det republikanska partiet som inte vill höra talas om någon avreglering. Det är den mer populistiska *Maga*-fraktionen ("Make America Great Again"). Vicepresidenten J D Vance sammanfattade de stämningarna väl i sitt tal när han accepterade att bli Trumps kandidat som vice president. Där betonade han starkt stödet till "Main Street" [affärsgatan i småstäderna i USA]. Det var ett populistiskt budskap i ordets rätta bemärkelse och som också märks av i Europa, där det hörs tal om att regeringen måste ingripa för att trygga välståndet för dem som ses som "riktiga" medborgare – dvs riktiga amerikaner, riktiga fransmän, riktiga polacker eller ungrare – med generösa insatser socialt.

Denna flygel inom republikanerna är raka motsatsen till den teknokratiska flygeln och deras ekonomiska strävanden kommer med nödvändighet att kollidera. En central fråga att följa de närmaste åren är de konflikter som kommer att uppstå mellan de grupperingarna. Trump själv verkar inte ha någon bestämd ideologisk uppfattning i de frågorna. Han uppskattar att bli dyrkad av Silicon Valley men kommer inte att tveka att slå mot dem om han skulle tjäna på det. Den motsättningen inom Trumps koalition, som sträcker sig från Elon Musk till Steve Bannon, måste få en lösning innan någon ny och stabil politisk ordning går att etablera.

Du nämnde risken för en utveckling mot ett "soft auktoritärt styre". Kan du säga något om vad ett sådant scenario skulle innebära och hur troligt det är?

Jag håller inte med dem som skriar om att USA blivit fascistiskt – dvs jag tror inte att USA är på väg att bli någon Hitlerdiktatur där man upphör att hålla val och med proklamationer om en överlägsen ras. Det förefaller mer sannolikt att demokratin i USA kommer att fortsätta att urholkas genom att rättsväsendets oberoende ifrågasätts eller att FBI och justitiedepartementet

sätts in mot politiska motståndare. En bättre parallell för att förstå vad som kan ske vore ett flertal länder i Latinamerika där demokratin aldrig införts fullständigt, där den hela tiden pendlar, där personer blir valda för att sedan utnyttja valsystemet för att hindra fria och rättvisa val.

Det skulle då gå i riktning mot vad statsvetarna kallar ”tävlingsinriktat auktoritärt styre”: där makthavarna gör allt för att mjuka upp oppositionen och dess möjligheter att återta makten, men i en kontext där val fortsätter att vara ett centralt inslag för att bekräfta ledarens storhet. Orbáns Ungern är ett bra exempel, precis som Erdogans Turkiet eller Modis Indien, liksom flera fall i Latinamerika med demokratiskt valda presidenter som sedan hittar alla möjliga sätt att hålla sig kvar vid makten. USA är särskilt sårbart för en sådan utveckling eftersom många medborgare, till höger som till vänster, anser det politiska systemet vara ruttet. Mot den bakgrunden kan personer med auktoritära tendenser av Trumps typ lätt klara av att flytta fram sina pjäser. Förtroendet för USA:s demokratiska karaktär är ju redan svagt bland medborgarna själva.

En annan viktig fråga är: vad kommer den progressiva sidan att göra om de inser att rättsstaten inte längre fungerar? Det finns en tradition av våld inom vänstern med rötter i 1800-talet då anarkisterna ansåg demokratin vara rena falskspelet. Den traditionen har upphört inom den amerikanska vänstern, men nu ser vi en diskurs börja växa om våldet som metod när det inte längre finns några demokratiska medel att få ett slut på befolkningens lidande – fallet Luigi Mangione [mannen som december mördade Brian Thomson, vd för ett sjukförsäkringsbolag i New York] och den hjältedyrkan han blivit föremål för är ett slående exempel.

Väntar du dig andra djupa och konkreta omvälvningar under de första månaderna av Trumps mandat, utöver löftena om skattesänkningar och hårda tag mot invandringen?

Republikanerna har ambitiösa målsättningar: att förändra den ekonomiska politiken, minska de offentliga utgifterna, tullar, skattesänkningar. Men hur kommer Trump att prioritera dem i förhållande till personliga vendettor? Det finns två sätt att föreställa sig utvecklingen. Det första är en Trump som dragit lärdomar av sin första mandatperiod och bättre förstår hur Washington fungerar och svårigheterna med att få igenom sina planer där. Då skulle han vara mer selektiv och bli mer effektiv än under sin första mandatperiod. Enligt det scenariot skulle han låta bli att genast attackera personliga motståndare som Liz Cheney eller Jack Smith [justitiedepartementets särskilde utredare]. Utvisningarna av invandrare skulle vara mer skådebröd än verkligt omfattande, gärna då i städer där demokraterna är mycket starka. Utvisning av miljontals personer skulle ju kräva miljarder dollar och militär insats och då vore det mer effektivt för Trump att skrämja upp folk och få dem att ge sig av frivilligt. Han skulle genomföra några spektakulära räder och sedan fokusera på de viktigaste ekonomiska frågorna. Det andra scenariot är en kaotisk och hämndlysten Trump ständigt ute efter att få göra upp. Och jag kan inte säga vilken slags Trump vi kommer att få se den här gången.

Vilka nya politiska allianserna är tänkbara de närmaste fyra åren och vilka utmaningar står det demokratiska partiet inför?

Demokraterna måste först inse omfattningen av nederlaget. Inte så mycket när det gäller avståndet i röstetal, som ju till sist ändå var ganska begränsat mellan Trump och Kamala Harris, utan den djupare innebörden av det: bara att en person som stött ett kuppöversök mot kongressen blivit omvald med 77 miljoner röster är utan motstycke i USA:s historia och understryker lägets allvar för det demokratiska partiet.

Givetvis går det att se nederlaget för det demokratiska partiet ur en annan synvinkel: nästan överallt har de politiska krafter som satt vid makten under Covid blivit bortsopade. Men jag anser att nedgången för det demokratiska partiet är allvarligare än så. Den betydande

urholkningen av stödet för dem bland latinos och svarta, särskilt bland männen, är mycket oroväckande och stärker en tendens som gäller inte bara USA: skillnaden mellan hög- och lågutbildade som en av de viktigaste klyftorna inom väljarkåren.

Den urgröpningen gör slut på illusionen, och som uppstod i och med valet av Obama 2008 [och fyra år senare också], om ett USA där ”minoriteter” var på väg att bli majoritet och att det automatiskt skulle ge det demokratiska partiet majoritet. Det demokratiska partiet är mer och mer på väg att bli ett parti för högt utbildade samtidigt med ett budskap riktat till arbetarklassen. Där finns en viktig motsättning som måste lösas. En god sida med Biden-administrationen var att den klart markerade en brytning med nyliberalismen hos Clinton och Obama och satsade på en tydlig strategi för arbetarklassen med stora investeringar i infrastruktur och åter-industrialisering och att de pengarna framför allt gick till delstater med republikanskt styre.

Och varför fungerade det inte?

Det finns tre möjliga förklaringar, som inte utesluter varandra. För det första att Biden var alltför dålig på att förmedla vad det handlade om. För det andra att det krävs fem, tio eller femton år för att de förändringarna ska bära frukt och tron på att man under en enda mandatperiod kunde få tillräckligt med tidigare republikaner över på sin sida kan ha varit bedräglig från allra första början. Till sist kan man också förmoda att restaureringen av tillverkningsindustrin inte är någon strategi som räcker i ett land där den stora majoriteten av arbetare inte längre återfinns inom industrin utan i servicesektorn.

Det krävs mycket tankearbete om hur framtidsutsikterna ska förbättras för en icke industriell arbetarklass. Det krävs mer och djupare eftertanke, och hittills har det inte skett, över hur koalitionen mellan mitten och vänstern inom det demokratiska partiet ska återskapas och kunna ge bättre resultat i framtiden. Biden-administrationen innehöll viktiga inslag som demokraterna inte får tappa bort samtidigt som man kan åstadkomma de nödvändiga förändringar som behövs för att överkomma klassklyftorna, vilket man inte förmådde gentemot Trump i valet 2024.

Parad av europeisk extremhöger på Donald Trumps installation

Av Romaric Godin. Mediapart, 20 januari 2025

En kavalkad av europeisk extremhöger, fast inte alla, var inbjuden vid ceremonin då Donald Trump installerades som USA:s näste president. Och i första hand verkar det då vara Italiens Giorgia Meloni som dragit vinstlotten.

Donald Trumps återkomst till Vita huset förändrar på djupet relationerna mellan USA och EU. Sedan han valdes har den nye presidenten klart tillkännagett att Den Gamla Kontinenten inte kommer att slippa undan hans planer. Hotet om tullar mot europeiska varor siktar på att gynna de sektorer som fört den tidigare fastighetsmagnaten till makten: Big Tech-bolagen och inom energisektorn, till exempel.

Men för att driva igenom sin politik tänker Donald Trump basera sig på lokala politiska krafter också. Och han utnyttjade utan att tveka installationsceremoni till att skicka tydliga budskap till dem som han anser vara sina politiska bundsförvanter, eller motsatsen. Även om utländska stats – och regeringschefer i allmänhet inte deltog i ceremoni hade den nya administrationen distribuerat inbjudningarna så att det klart framgick vilka som betraktas som vänner eller fiender.

Således hade ”vänligt inställda” regeringschefer som Italiens Giorgia Meloni fått en inbjudan. Däremot inte EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen. De tyska och franska regeringarna representerades av sina ambassadörer, men Donald Trump hade valt att bjuda in företrädare för oppositionen i de båda länderna till sitt makttillträde. Från tysk sida hade Alice Weidel, ordförande för extremhögerens *Alternative für Deutschland* (AfD) inbjudits, hon har ju stöd av Elon Musk – den nye starke mannen i Washington. Hon hade dock tackat nej med hänvisning till den pågående valkampanjen för att låta sig företrädas av partiets biträdande ordförande Timo Chrupalla, konspirationsteoretiker och främlingsfientlig.

Det hela liknade i mycket en parad av europeisk ytterhöger. Där återfanns Santiago Abascal, ordförande för den spanska extremhögeren i *Vox*, Tom Van Grieken, ledare för belgiska *Vlaams Belang*, eller ledaren för det rumänska nationalistpartiet AUR, George Siminon, och Susanne Fürst, deputerad för österrikiska FPÖ och representant för partiledaren Herbert Krickl, just nu upptagen av att försöka bilda en ny regeringskoalition.

Men Donald Trump har också plockat och valt i denna nebulosa av europeisk extremhöger. För fransk del hade Trump-administrationen valt att bjuda in Éric Zemmour och hans partner, medlem av Europaparlamentet, Sarah Knafo. [Marine Le Pens] *Rassemblement National* (RN) däremot var bara representerad i en delegation nom ramen för *Patrioter för Europa*, den grupp man tillhör i Europaparlamentet.

Donald Trump har således valt sin extremhöger: den mest libertarianska och identitetsinriktade. Jordan Bardella, ordförande i RN [och i somras tänkbar näste fransk premiärminister], försökte motivera sin frånvaro vid ceremonin med att han inte ville bli ”någon vasall”, men sanningen är i själva verket att RN inte ingår i Trumps nya strategi för hegemoni, i motsats till flertalet medlemmar av dess grupp i Europaparlamentet. Alltför mycket statligt tänkande, för dåliga band med high tech-sektorn – nej, RN är ingen självklar allierad för Washington.

Giorgia Meloni, europeiskt brohuvud för Trump

I detta ”Trump's Europa” utmärker sig två figurer genom att sitta vid makten: Viktor Orbán, Ungerns premiärminister, och Giorgia Meloni, Italiens premiärminister. Men installationsceremonin visade också det verkliga styrkeförhållandet mellan dessa båda pretendenter för att inkarnera Trumps politik i Europa. Giorgia Meloni var på plats i Washington och fick till och med förmånen av ett kort samtal med den nye presidenten. Viktor Orbán däremot var kvar i Budapest där han i ett anförande gjorde ett bokslut över Ungerns tid som EU:s ordförande-land. Det är inte ens klarlagt om han förunnats någon personlig inbjudan.

Italiens premiärminister verkar därmed på väg att få en särställning mellan den nya USA-administrationen och EU. Det var inte givet på förhand. Giorgia Meloni har haft utmärkta relationer med Joe Biden och verkade ett tag inte riktigt kompatibel med Trump och republikanerna. Viktor Orbán har för sin del utgjort ett historiskt stöd till Donald Trump som han gärna synts tillsammans med.

Men Meloni har på de veckor som gått sedan USA-valet lyckats göra sig oumbärlig för den nya administrationen i Washington. Där har hon använt sig av sin ”vän” Elon Musk som hon i flera år stått nära. Förutom att Rom är nära att ge ett offentligt kontrakt på 1,5 miljarder till *Starlink*, Elon Musks företag, ska denne, enligt *New York Times*, ha förhandlat direkt med Teheran om frigivningen av den italienska journalisten Cecilia Sala, utan att gå via Biden-administrationen.

Det var därför helt logiskt att den italienska regeringschefen vid sin presskonferens den 9 januari mycket bestämda ordalag försvarade miljardären. I motsats till andra ledare inom EU slog hon fast att ägaren till X och Tesla ”inte utgjorde något hot mot demokratin”. För att

sedan tillägga, ”I varje fall mindre än George Soros eftersom han inte finansierar några politiska partier”. Denna relation gjorde henne till Donald Trumps främsta samtalspartner i Europa. Den 3 januari var hon således i Mar-a-Lago, Trumps residens i Florida, där hon av USA:s tillträdande president blev kallad ”en fantastisk kvinna”.

Helt klart är att valet av Giorgia Meloni blivit en självklarhet för Washington. Viktor Orbáns profil medför en rad olika problem för den nya administrationen. Han står Moskva nära och är en ganska statsinriktad politiker, medan Meloni är en uttalad USA-vän och försvarar nyliberala åsikter ekonomiskt. De båda ländernas tyngd och inflytande är också till fördel för den italienska regeringschefen. Förvisso är Viktor Orbán en förebild för många ledare inom den europeiska extremhögern. Men hans inflytande är begränsat och hans land ofta placerat i skamvrån inom EU på grund av bristande respekt för rättssamhället.

Frågan om Ukraina

Däremot innehar Giorgia Meloni en central plats i EU-sammanhang och partigruppen Europeiska konservativa och reformvänliga (ECR), vars ordförande Mateusz Morawiecki från polska Lag och Rättvisa (PiS) också fanns på plats för Donald Trump i Washington. Hon kan åstadkomma eller omintetgöra majoriteter och måste därför respekteras av den nytillträdda EU-kommissionen. Med andra ord: Giorgia Meloni är den perfekta ”Hästen från Troja” för Trump i Europa.

För Italiens premiärminister har det stor politisk betydelse att kunna synas i närheten av duon Trump/Musk. Därigenom har hon lyckats sidsteppa sin bundsförvant men rival Matteo Salvini, som även han velat göra anspråk på en viss närhet till Trump. Men framför allt handlar det om en revansch på ”tandemet Frankrike-Tyskland”, som av extremhögern i Italien anklagas för att marginalisera Rom i europeiska sammanhang.

2002 lovade Giorgia Meloni att det skulle bli slut på den duons makt över Europa. Hennes närvaro vid installationen av Donald Trump visar, enligt henne, att Italien är tillbaka i centrum i Europa och även internationellt, även om Ursula von der Leyen har taktpinnen i Bryssel.

Men på Trumps schackbräde är bundsförvanter bara bönder som man kan offra efter behov. Giorgia Meloni är användbar, för tillfället, till att försvaga EU och underkasta det den nya administrationens ekonomiska och politiska villkor. Det är inte säkert att det kommer att förbli så.

En av huvudfrågorna i den relationen blir kriget i Ukraina. Vid presskonferensen den 9 januari försäkrade Giorgia Meloni att Donald Trump ”inte tänkte överge Kyiv”. Sedan 2022 utgör hon ett av Ukrainas starkaste stöd. Hon kan därför vara till nytta med att få Kyiv att inleda de förhandlingar som Washington tänkt sig. Men om det kommer att handla om att få Moskva att ställa upp på det kan också Viktor Orbán och hans pro-ryska bundsförvanter i Slovakien och Österrike bli viktigare.

Och det är det man bör hålla i bakhuvudet efter denna kavalkad av europeisk extremhöger vid installationen av Donald Trump: denne väljer sin europeiska extremhöger allt efter de mål han sätter upp. Men hans val och hans allianser är flexibla och avhängiga av USA:s nya strategi. Och den strategin handlar om rovlustnad. Washingtons allierade riskerar därmed bara att bli nyttiga idioter för Trumps nya mål.

Giorgia Meloni, Trumps bästa vän i Europa?

Av Allan Kaval. *Le Monde*, 21 januari 2025

När Donald Trumps nya era inleds förekommer spekulationer om, och viss oro för, vilken roll Italiens premiärminister Giorgia Meloni kommer att få i relationerna mellan EU och Washington. Under sina två första år vid makten har ju denna tidigare kraftigt euroskeptiska politiker, som också varit en beundrare till Rysslands president Vladimir Putin, radat upp prov på en relativ återhållsamhet gentemot såväl Bryssel som Biden-administrationen.

Efter att ha kommit till makten i oktober 2022, i ett läge då de militära perspektiven tycktes mer gynnsamma för Ukraina, gav hon prov på ett orubbligt stöd till Kyiv och vann därigenom USA:s förtroende. Meloni har också oupphörligt framhävt sina utomordentligas relationer med EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen.

Odling relationerna med Washington och lugna Bryssel: i italiensk politisk vokabulär översätts det med att ”respektera yttre behov”. Men i januari 2025 har de ”yttre behoven” ändrats och i varje fall behöver Giorgia Meloni kanske inte längre uppfylla dem på samma sätt. Hennes USA-vänlighet har för övrigt främst bestått i ”Trump-vänlighet”, ledaren för den yttersta högern i Italien framträdde också snabbt på radarn hos Steve Bannon, Trumps f d högerpopulistiske rådgivare, när denne radade upp initiativ för att etablera kontakter med krafter av ”anti-system” karaktär i Europa.

Och hennes nya hållning till Ukraina finner heller inte nåd i Bannons ögon. Men föga betyder väl det. Band har knutits på andra vägar med Donald Trumps värld och USA:s nytilträdde president har helt klart noterat Meloni – de har träffats två gånger sedan han vann presidentvalet och hon har lovordat hans ledarskap. Än bättre är nog att Italiens premiärminister lyckats etablera en personlig och förmånlig relation med oligarken Elon Musk, som i hennes ögon är ett ”storartat geni” som baktalas av alla politiskt rätt-tänkande för att han är konservativ, helt i enlighet med den offerretorik som hon brukar använda sig av.

Nu verkar Giorgia Meloni stå inför följande alternativ: endera dra fördel av att stå i gunst i Washington och Mar-a-Lago och där försvara EU:s intressen och bli den motor på kontinenten som fattas när Frankrike och Tyskland försvagats, eller odla de bilaterala relationerna mellan Rom och Washington och göra Italien till brohuvud i Västeuropa för den reaktionära och nationalistiska international som hennes ”vän” Elon Musk från London till Berlin gjort sig till den allestädes närvarande gudfadern för.

Den uppenbara ideologiska konvergensen mellan Meloni och det tandem som Musk och Trump utgör talar just nu för den senare hypotesen. Den inbitna läsare av J R R Tolkien hon sagt sig vara har knappast några problem att låta sig omvändas till den amerikansk-sydafrikanske miljardärens framtidsvisioner och den rikedomens teologi som han ställer i motsättning till miljöinsatser, och som Meloni också är motståndare till. I en eventuell global anti-ekologisk reaktion skulle Rom och Washington befinna sig på samma sida.

Kulturkrig

Meloni har skickat ytterligare en signal om sin nya hållning genom att tillkännage att diskussioner pågår mellan Italiens regering och Musks företag *SpaceX* om att förse det italienska försvaret med *Starlink*, det krypterade kommunikationssystemet via satellit. Just när det europeiska satellitsystemet *IRIS* lanserats har hon därmed visat att hon är redo att kliva ur EU:s led och ställa sig på Washingtons sida. Ett avtal med SpaceX skulle skaffa drömmarna om europeisk autonomi på det strategiska området. För Meloni har det heller inte varit tal om att ta avstånd från Trumps expansionistiska planer ens vad gäller Grönland, vars invånare ändå är medlemmar av EU.

Giorgia Meloni har sagt och upprepat det: hon ser framför allt till Italiens nationella intressen, som hon regelbundet låter förstå att hennes ”europa-istiska” företrädare alltför ofta svikit, inte minst till förmån för Frankrike. Visserligen talar hon om behovet av ett europeiskt försvar men hennes vision om italiensk storhet hör mer hemma hos en nationalist kompatibel med Elon Musks försvar av västlig civilisation mot ”woke-viruset”, låga födelsetal och invandring.

Giorgia Meloni och hennes amerikanska vänner verkar också dela samma syn på demokratin: gärna med återkommande folkomröstningar men inte överdrivet störd av kontrollerande och balanserande krafter. Den politiska familj Meloni tillhör bedriver ett kulturkrig mot medierna, framför allt public service, som betraktas som vänstervridet. Hon befinner sig också i konflikt med rättsväsendet som gått emot hennes migrationspolitik. Det är för övrigt i den frågan som Elon Musk blandat sig i italiensk politik; på sitt sociala nätverk X fastslog han att de domare som upphävt beslutet om att etablera italienska flyktingcenter i Albanien ”måste bort”.

Giorgia Meloni – high tech-anhängare, nationalist och benägen till icke liberalt agerande mot demonstrationer, exempelvis till stöd för palestiniernas sak, och regeringens ogenerade uppbackning av de delar av ordningsmakten som anklagats för olika övergrepp – och hennes parti *Fratelli d'Italia* [Italiens bröder] med rötterna i den gamla fascistiska gjutformen, fyller mer än väl sin plats i den värld som ingår i Donald Trumps visioner.

Översättning Björn Erik Rosin

Lästips

[Vart går Trumps USA?](#)

[Robert Kagan: Trump riskerar ett katastrofalt nederlag i Ukraina](#)

[Ryssland och Ukraina inför Trumps makttillträde \(artikelsamling\)](#)